16/05/2019

“Η τέλεια ησυχία και το σκοτάδι ευνοεί το έργο της νοεράς ησυχίας και της καθα-ρής προσευχής”

/ Αγιορείτικα

Γέροντας Εφραίμ, Καθηγούμενος Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου

Η τέλεια ησυχία και το σκοτάδι ευνοεί το έργο της νοεράς ησυχίας και της καθα-ρής προσευχής, γι αυτό ένας δικός μας σύγχρονος αγιορείτης Όσιος μοναχός ο Σιλουανός ο Αθωνίτης, έχοντας το χάρισμα της ανώτερης νοεράς προσευχής αφιέρωνε σ’ αυτήν, κυρίως τη νύκτα. Η προσευχή αυτή είναι υψηλή δημιουργία και ποίηση και συμπίπτει με τα στάδια της ανάπτυξης του Πνεύματος στον άνθρωπο.

Κατά την προσευχή αυτή, ο νους, όχι μόνο δεν επιτρέπει την είσοδο λογισμών στην καρδιά, αλλά και τους απωθεί και φυλάγεται να μη συνδεθεί μαζί τους. Έτσι, καταστέλλει την ενέργεια κάθε πάθους στη γένεσή του. Ο ασκητής, κλείνοντας τις εισόδους της καρδιάς με φρουρό το νου, που απαλλάκτηκε από φαντασίες και διαλογισμούς, είναι οπλισμένος με την προσευχή και το όνομα του Ιησού, μπαίνει στον αγώνα κατά των επιδράσεων που προέρχονται από έξω από την κοσμική

σφαίρα. Σ’ αυτό έγκειται η ουσία της νοεράς νήψης, που έχει ως σκοπό τον αγώ-να για την απάθεια.

Η νίκη κατά των παθών κατορθώνεται με την τήρηση των εντολών του Χριστού. Αρχή της οδού προς την καθαρά προσευχή είναι ο αγώνας κατά των παθών. Στο μέτρο που καθαρίζει ο νους από τα πάθη, γίνεται ισχυρότερος στον πόλεμο κατά των λογισμών και ανθεκτικότερος στην προσευχή και στη Θεωρία του Θεού.

Τότε η καρδία ελεύθερη από το σκοτισμό των παθών, αρχίζει και βλέπει κάθε τι το πνευματικό καθαρότερα, ώσπου φθάνει στην ολοφάνερη θεωρία του ακατάληπτου Θεού. Τότε ο νους βυθίζεται σε μια χαρμόσυνη σιγή, εξαντλημένος από το μεγαλείο Αυτού που θεωρεί.

Η νοερά ησυχία απαιτεί μεγάλη αυταπάρνηση και επίμονη άσκηση. Αν η άσκηση, γίνεται με πνεύμα ταπείνωσης προσελκύει τη Χάρη του Θεού. Ο υπερήφανος άνθρωπος δεν θα αξιωθεί να έχει αληθινή θεοκοινωνία.

Ο νους δεν ενώνεται με την «καρδία την βαθεία» από ανθρώπινη επιθυμία. Αν πάλι εισδύσει για λίγο, τότε βλέπει εκεί μόνο τον εαυτό του και του αρέσει, επειδή κτίστηκε κατ’ εικόνα Θεού, αλλά δεν βρίσκει τον αληθινό Θεό.

Ο δικός μας Όσιος Γέροντας Σιλουανός αγωνιζόμενος να ταπεινωθεί κατέφευγε στην πύρινη ρομφαία που του έδωσε ο Κύριος: «Κράτα το νου σου στον Άδη και μην απελπίζεσαι».

Αυτός ο αγράμματος άνθρωπος αξιώθηκε πολλές φορές να έχει καθαρά νοερά θεωρία του Θεού και γι αυτό μπόρεσε να λέει: «Αν προσεύχεσαι καθαρά τότε είσαι θεολόγος» και ακόμη «στον κόσμο είναι πολλοί αυτοί που πιστεύουν, ελά-χιστοι είναι όμως αυτοί που γνωρίζουν το Θεό».

Η πρώτη «αρπαγή» στη Θεωρία χαρίζεται άνωθεν χωρίς να τη ζητήσει ο άνθρωπος, γιατί ούτε θα μπορούσε, αφού την αγνοεί. Όταν όμως τη γνωρίσει την αναζητεί με πόνο καρδίας, όχι μόνο για τον εαυτό του αλλά και για κάθε άνθρωπο.

Ο μακάριος Σιλουανός εννοούσε τη γνώση ως κοινωνία στο Είναι, δηλαδή ως πείρα της ζωντανής μετοχής στο Θείο Φως και όχι ως «γνωστική» θεολογική επινόηση.

Σκοπός λοιπόν της νοεράς ησυχίας και της καθαρής προσευχής είναι να οδηγηθεί ο άνθρωπος από το κατ’ εικόνα στο καθ’ ομοίωση.

Ως εν επιλόγω και εν επιτομή:

Όταν ο νους είναι απηλλαγμένος από λογισμούς και κατώτερα συναισθήματα (αυ-τό το πετυχαίνει ο άνθρωπος με την αυτοσυγκέντρωση) ενώνεται με την

καρδιά διά της Χάριτος του Θεού. Τότε δεν προβάλλονται υλικές εικόνες, αλλά ανοίγεται το πνευματικό μονο-πάτι της νοεράς ανώτερης προσευχής. Τότε υπεισέρχεται ο συντονισμός νου και καρδίας και κατόπιν αυτού ο άνθρωπος φθάνει στη Θεωρία του Θεού, δηλαδή γίνεται άμεσος κοινωνός της Θείας Χάριτος. Τότε γίνεται το «κατ' εικόνα» «καθ' ομοίωσιν».